

Eftersøgning af rødlistede karplantearter i Naturnationalpark Gribskov

Naturnationalpark	Gribskov
Artsgruppe undersøgt	Karplanter
Artsekspert	Irina Goldberg
Kvalitetssikring foretaget af	Irina Goldberg
Data indtastet i Naturdatabasen i perioden	28-11-2025

Udvælgelse af arter der blev eftersøgt

Table 1 Udvælgelse af arter til eftersøgning

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Rødliste-kategori	Seneste fund	Eftersøgning (eftersøges, udeladt, aflyst)	Beskriv belæg (foto, indsamlet individ el. andet)
Scheuchzeria palustris	Blomstersiv	EN	2024	Eftersøges	Flere foto af individer og delbestande
Melampyrum sylvaticum	Skov-kohvede	EN	2022	Eftersøges	
Drosera intermedia	Liden soldug	NT	2023	Eftersøges	Flere foto af individer og delbestande
Carex limosa	Dynd-star	NT	2023	Eftersøges	Flere foto af individer og delbestande
Rhynchospora alba	Hvid næbfrø	NT	2023	Eftersøges	Flere foto af individer og delbestande
Rubus chamaemorus	Multebær	NT	2021	Eftersøges	Flere foto af individer og delbestande
Geranium palustre	Kær-storkenæb	NT	2021	Eftersøges	Foto af bestand/individer
Utricularia vulgaris	Almindelig blærerod	NT	2022	Eftersøges	
Circaea alpina	Liden steffensurt	NT	2021	Udeladt *	
Deschampsia setacea	Fin bunke	NT	2005	Aflyst **	

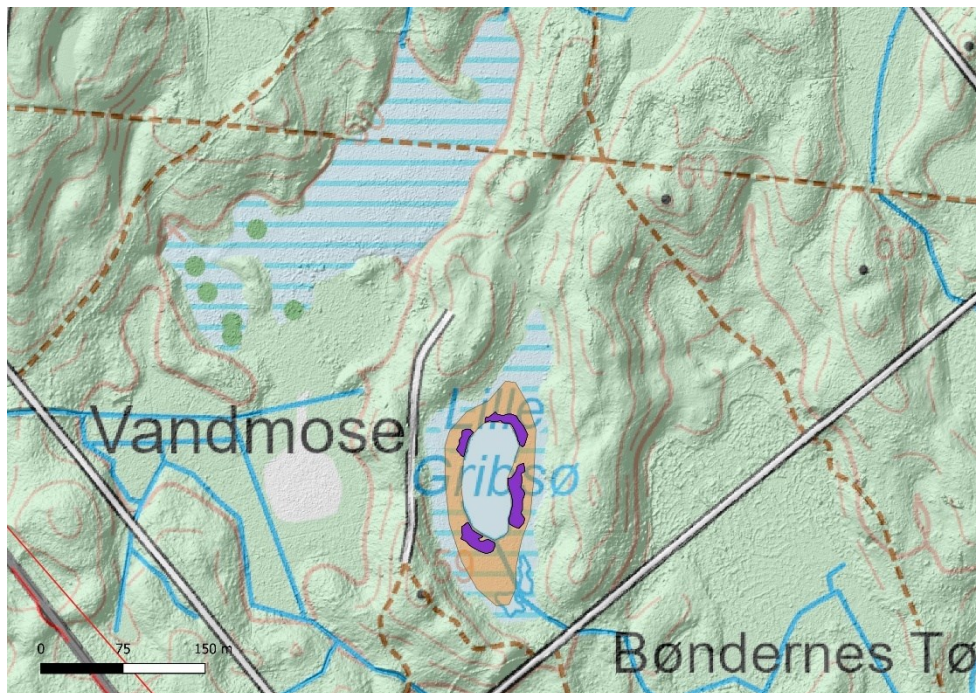
* Eftersøgning af **Liden steffensurt (*Circaea alpina*)** er udeladt, fordi arten er udbredt i Gribskov og kan forekomme flere steder end dem, der allerede er registreret i databaserne. Det vil medføre et større tidsforbrug at kortlægge dens forekomst.

** Eftersøgning af **Fin bunke (*Deschampsia setacea*)** er aflyst, fordi angivelse af arten fra Skallerød Dam ifm. NOVANA-kortlægning i 2005 er en åbenlys fejl: Fin bunke forekommer ikke i Østdanmark.

Udvælgelse af delområder der blev eftersøgt

Blomstersiv (*Scheuchzeria palustris*)

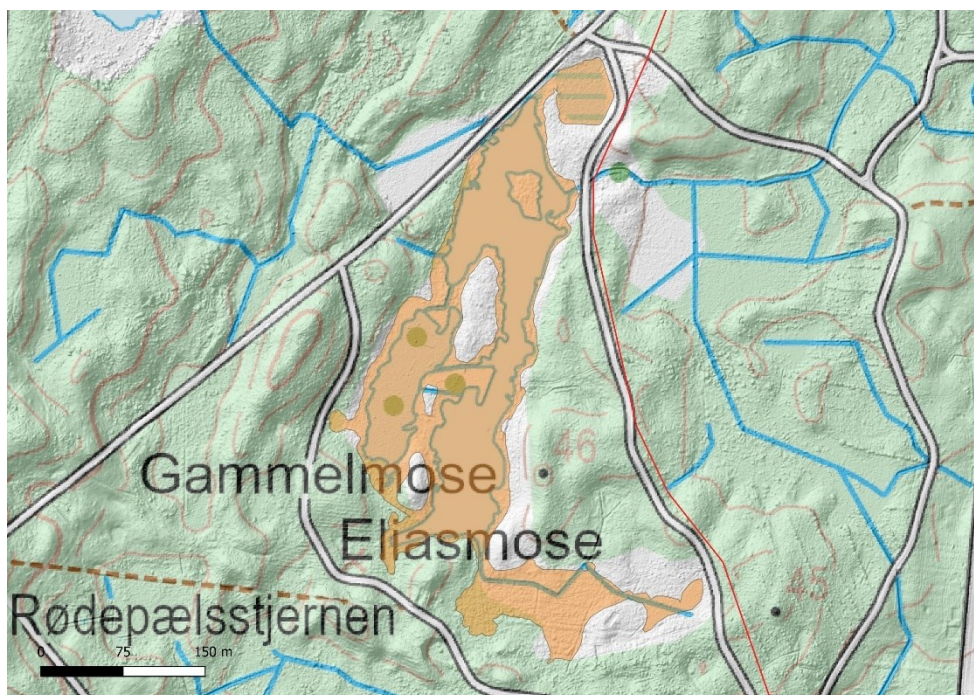
Artens eneste nuværende forekomst i NNP Gribskov er på hængesækken ved Lille Gribsø, hvorfra den har været kendt i over 100 år. Den forekom også i Buresø Mose (Olsen 1915), men er forsvundet fra lokaliteten for mange år siden.

Eftersøgt område (orange polygon) og kortlagte delbestande (lilla polygoner) af Blomstersiv.

Skov-kohvede (*Melampyrum sylvaticum*)

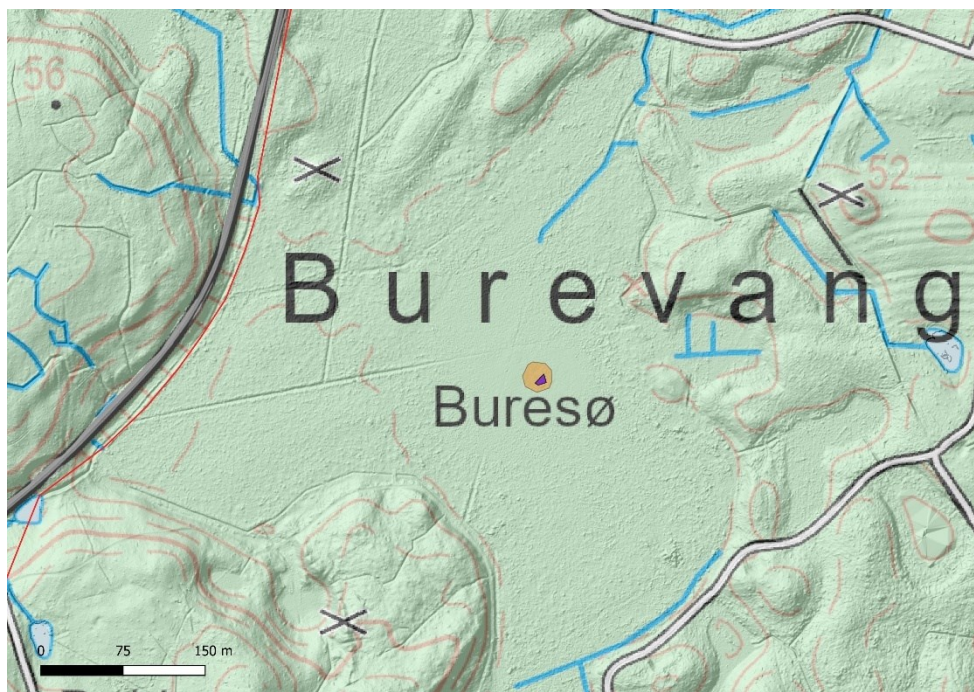
Arten blev angivet af Naturstyrelsen fra Eliasmosen/Gammelmosen ifm. §3-registrering i 2022.

Eftersøgt område for Skov-kohvede.

Liden soldug (*Drosera intermedia*)

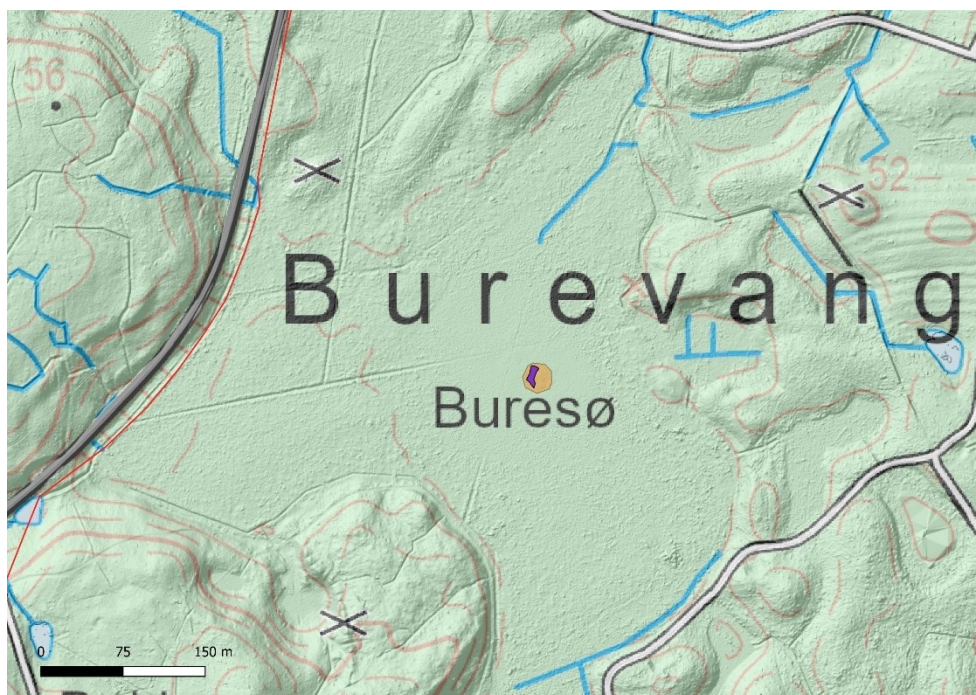
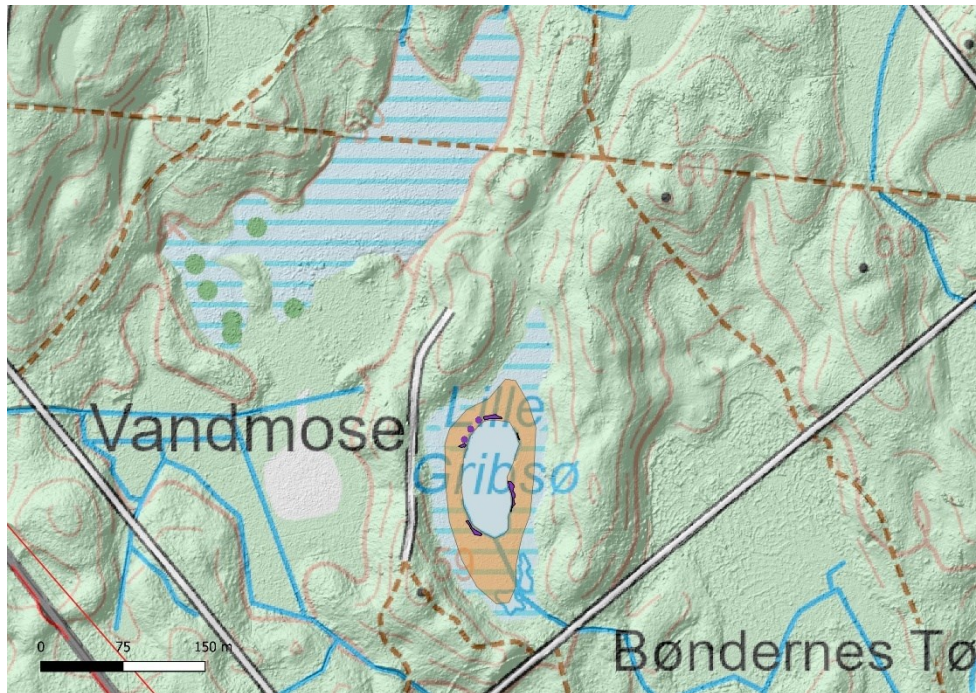
Artens eneste forekomst i NNP Gribskov er på den lille hængesæk i Buresø Mose, hvorfra den har været kendt i over 100 år (Olsen 1915).

Eftersøgt område (orange polygon) og kortlagt bestand (lilla polygon) af Liden Soldug.

Dynd-star (*Carex limosa*)

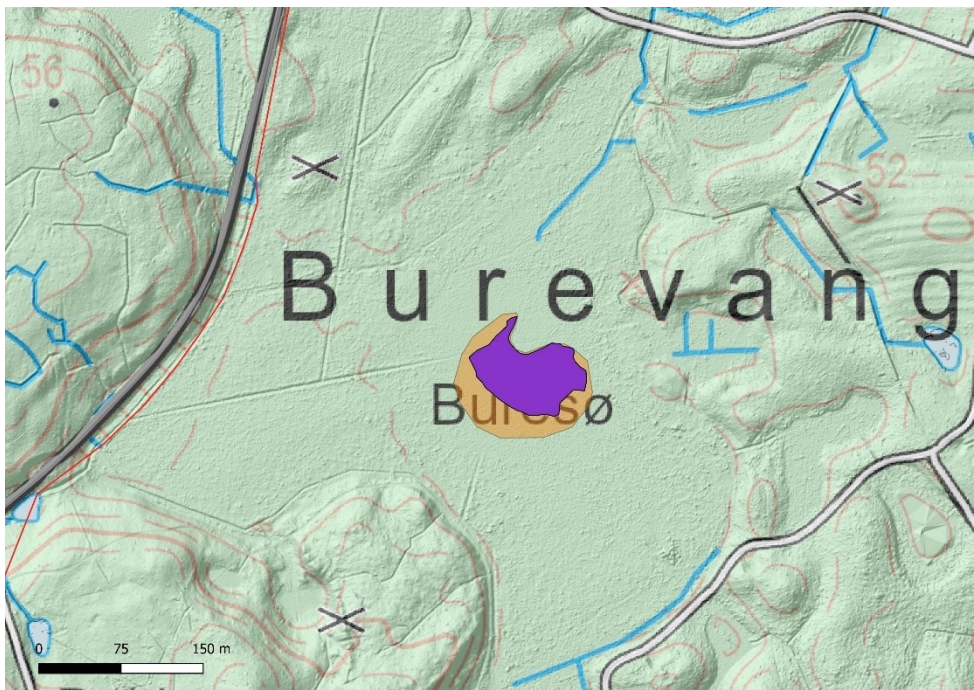
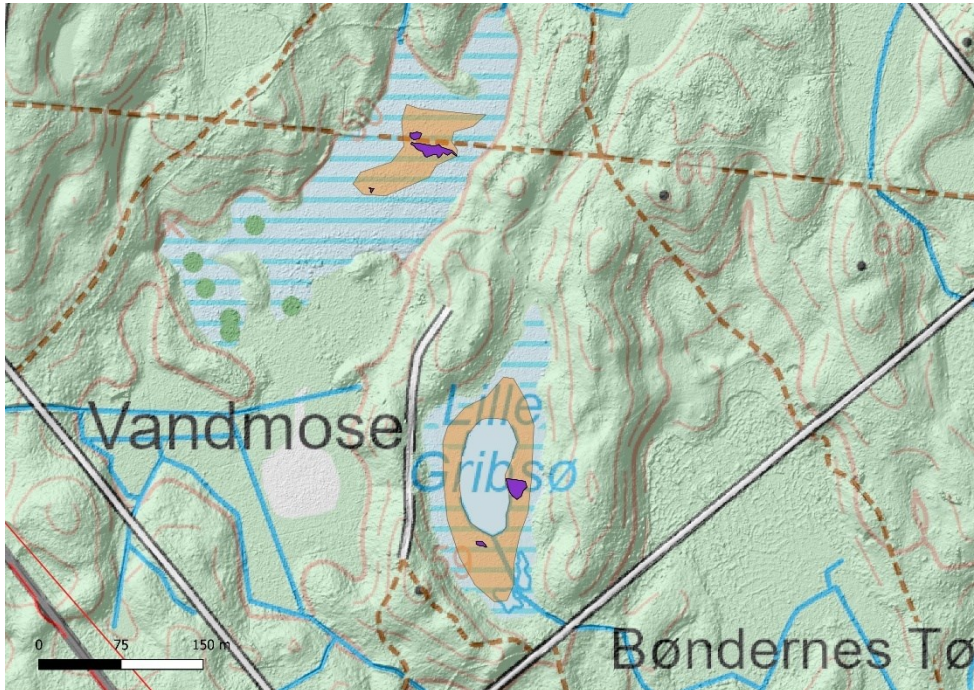
Arten forekommer 2 steder i NNP Gribskov: på hængesækken ved Lille Gribsø samt på den lille hængesæk i Buresø Mose, hvorfra den har været kendt i over 100 år. Den forekom også i Vandmose (Olsen 1915), men er forsvundet fra lokaliteten for mange år siden.

Eftersøgte områder (orange polygoner) og kortlagte bestande (lilla polygoner og prikker) af Dynd-star.

Hvid næbfrø (*Rhynchospora alba*)

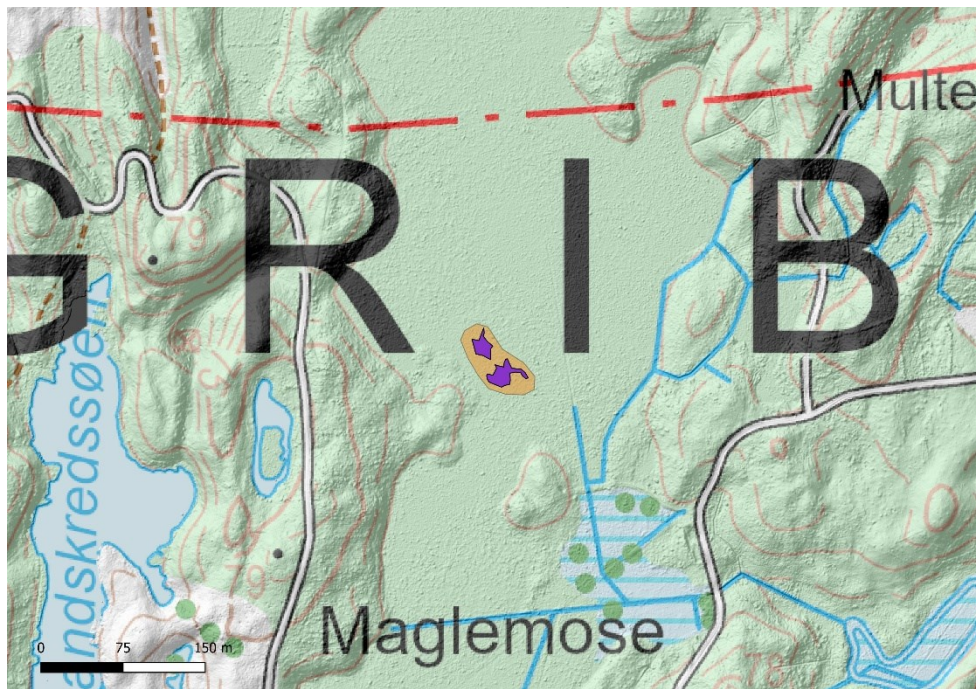
Arten forekommer 3 steder i NNP Gribskov: på hængesækken ved Lille Gribso, i den nordlige del af Vandmose samt i Buresø Mose, hvorfra den har været kendt i over 100 år (Olsen 1915).

Eftersøgte områder (orange polygoner) og kortlagte bestande (lilla polygoner) af Hvid næbfrø.

Multebær (*Rubus chamaemorus*)

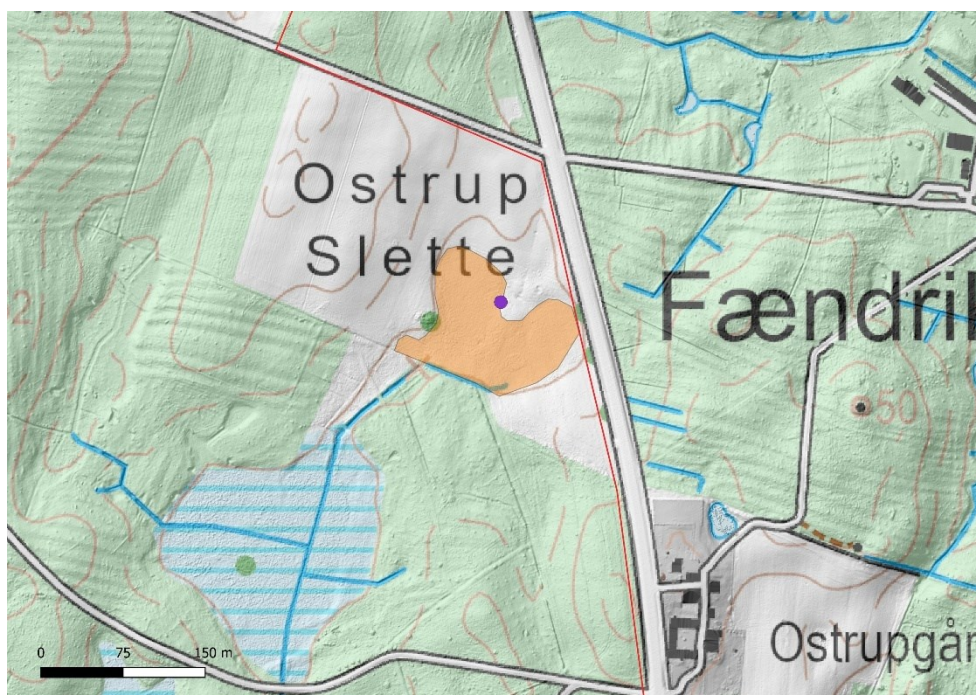
Artens eneste forekomst i NNP Gribskov er i Maglemose nordvest for "Granøen", hvorfra den har været kendt i over 100 år (Petersen 1917).

Eftersøgt område (orange polygon) og kortlagte delbestande (lilla polygoner) af Multebær.

Kær-storkenæb (*Geranium palustre*)

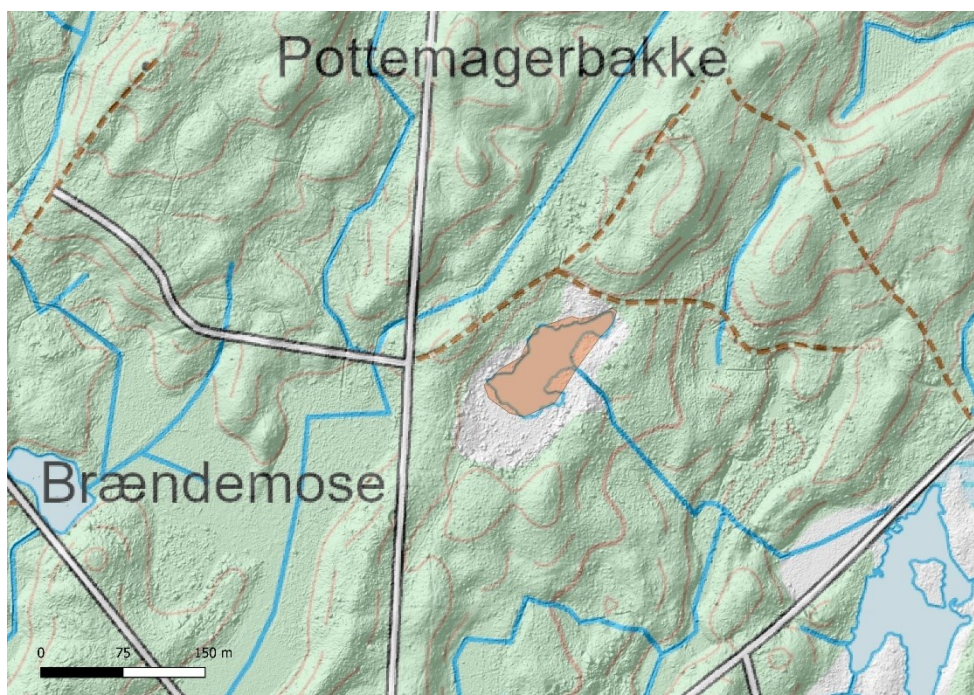
Arten blev angivet af Naturstyrelsen fra Ostrup Slette ifm. §3-registrering i 2021.

Eftersøgt område (orange polygon) og kortlagt bestande (lilla prik) af Kærstorkenæb.

Almindelig blærerod (*Utricularia vulgaris*)

Arten blev angivet af Naturstyrelsen fra 5 genoprettede vådområder i NNP Gribskov ifm. §3-registrering i 2022.

Eftersøgte områder for Almindelig blærerod.

Eftersøgningsmetode

Eftersøgningen af de rødlistede karplantearter blev udført i perioden d. 15. august – d. 8. september 2025. Placering af bestande er registreret med håndholdt Garmin GPS med en nøjagtighed på 5-10 m. Små bestande, hvis størrelse ikke overstiger dette præcisionsradius, er registreret som punkter. Større bestande er forsøgt afgrænset ved at måle yderpunkterne (midlertidigt markeret i felten med flag) og indtegnet i GIS som polygoner.

Tabel 2 Tidsforbrug ved felteftersøgning af udvalgte arter

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Lokalitet	Dato	Tidsforbrug
Scheuchzeria palustris	Blomstersiv	Lille Gribsø	03-09-2025 og 08-09-2025	3 timer
Melampyrum sylvaticum	Skov-kohvede	Eliasmose/Gammel-mose	15-08-2025	2 timer
Drosera intermedia	Liden soldug	Buresø Mose	24-08-2025	2 timer
Carex limosa	Dynd-star	Buresø Mose Lille Gribsø	24-08-2025 03-09-2025 og 08-09-2025	2 timer 2 timer
Rhynchospora alba	Hvid næbfrø	Buresø Mose Lille Gribsø Vandmose	24-08-2025 03-09-2025 og 08-09-2025 08-09-2025	1 time 1 time 2 timer
Rubus chamaemorus	Multebær	Maglemose	18-08-2025	6 timer

Geranium palustre	Kær-storkenæb	Ostrup Slette	01-09-2025	2 timer
Utricularia vulgaris	Almindelig blærer	5 genoprettede vådområder (se kort)	21-08-2025	5 timer

Opsummering af resultater

Resultater af feltundersøgelsen er opsummeret i Tabel 3.

Tabel 3 Resultater fra feltundersøgelser

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Resultat (fundet, ikke fundet)	Bestand (antal individer/tuer mv)	Vurderet bestandsstørrelse	Vurderet udbredelse af levested lokalt
Scheuchzeria palustris	Blomstersiv	Fundet	Flere tusinde individer		Lille Gribso
Melampyrum sylvaticum	Skov-kohvede	Ikke fundet *			
Drosera intermedia	Liden soldug	Fundet	Ca. 70- 80 individer		Buresø Mose
Carex limosa	Dynd-star	Fundet	Et par hundrede individer i Buresø Mose og et par hundreder ved Lille Gribso		Buresø Mose og Lille Gribso
Rhynchospora alba	Hvid næbfrø	Fundet	Flere tusinde individer i Buresø Mose, et par hundreder ved Lille Gribso og max. 1000 i Vandmose		Buresø Mose, Lille Gribso og Vandmose
Rubus chamaemorus	Multebær	Fundet	Flere hundrede individer		Kun Maglemose. Tilsvarende levested findes også i Vandmose, men arten har igennem århundreder kun været kendt fra Maglemose
Geranium palustre	Kær-storkenæb	Fundet	Ca. 10 individer		Ostrup Slette
Utricularia vulgaris	Almindelig blærerod	Ikke fundet **			

* **Skov-kohvede (*Melampyrum sylvaticum*)** blev ikke fundet i Eliasemose/Gammellose, hvorfra den er angivet af Naturstyrelsen ifm. §3-registrering i 2022. Der er enten tale om fejlbestemmelse eller fejlindtastning. Mosen blev genoprettet efter tidligere at have været drænet og tilplantet med rødgran. Efter fældning i 2010 blev drængrøfter lukket i 2013. Størstedelen af mosen er domineret af Tue-kæruld (*Eriophorum vaginatum*) og Pjusket tørvemos (*Sphagnum cuspidatum*). I kanten er der stadig rester af tørrere morbund under birk mm., og her kunne der have stået Almindelig kohvede (*Melampyrum pratense*), som netop vokser på sur bund. Artslisten fra 2022 afspejler da også surt, mineral-/næringfattigt miljø. Skov-kohvede forekommer mere frodige steder. Der er vist en gammel registrering af arten i området omkring Fruebjerg, altså uden for NNPs afgrænsning. Der er ingen fund af arten i Gribskov i nyere tid.

**** Almindelig blærerod (*Utricularia vulgaris*)** blev ikke fundet i de 5 genoprettede vådområder, hvorfra Naturstyrelsen indberettede den ifm. §3-registrering i 2022. På de 3 lokaliteter: ved Kalvehavevej/Buresøvej og 2 vådområder ved Multebjergvej – er der tale om fejlbestemmelser. Her forekommer Slank blærerod (*Utricularia australis*), som arten nemt forveksles med i vegetativ tilstand. I Husmændenes Mose og i det lille vådområde ved Pælevej blev der ikke fundet nogen arter af Blærerod. Muligvis er Blærerod blevet overvokset af Pjusket tørvemos (*Sphagnum cuspidatum*) siden 2022, og voksestederne vurderes ikke at være egnede for Almindelig blærerod.

Levestedsvurdering

Blomstersiv (*Scheuchzeria palustris*)

I NNP Gribskov forekommer arten kun ved Lille Gribsø. Her vokser den på hængesæk på øst-, nord-, nordvest- og sydsiden af søen, og forekomsten fordeler sig på 4 delbestande (polygoner): den østlige, nordlige og sydlige er på over 1000 individer, og den nordvestlige rummer et par hundreder. Overalt er der mange planter, der har blomstret og bærer frugt. Den samlede bestand ved Lille Gribsø er en af de største i Danmark.

Vegetationen er præget af tørvemosser (*Sphagnum* spp.) og Næb-star (*Carex rostrata*); Tranebær (*Vaccinium oxycoccos*) er hyppig, og stedvis ses Smalbladet kæruld (*Eriophorum angustifolium*). Massiv vækst af Tue-kæruld (*Eriophorum vaginatum*), samt Tagrør (*Phragmites australis*) og Birk (*Betula* sp.) begrænser artens forekomst. Især den sydlige bestand ser ud til at være under tilgroning med birk: her ses der et par større træer, som har ”taget fat” i hængesækken.

Liden soldug (*Drosera intermedia*)

Enårig art, som i NNP Gribskov kun forekommer i Buresø Mose. Den kræver regelmæssige forstyrrelser og vokser i den vådeste del af mosen, på åben tørv optrampet af hjortevildt. Voksestedet står under vand i vinterhalvåret og i sommerperioder med høj nedbør.

Bestandsstørrelsen ser ud til at svinge fra år til år, hvilket kan skyldes, at vandstanden kan være høj i de våde somre. I år er bestanden stor (i alt 70-80 individer). De fleste individer (ca. 50) forekommer nord for et lille rundt hul med stående vand. Der er en del frugtbærende planter, som på besigtigelsestidspunkt d. 24. august 2025 stod med fuldt modne frø og kapsler, der var begyndt at åbne sig.

Dynd-star (*Carex limosa*)

Arten forekommer på 2 lokaliteter i NNP Gribskov: i Buresø Mose og ved Lille Gribsø.

I Buresø Mose er der en bestand på et par hundreder individer, der forekommer i den vådeste del af mosen, som kan beskrives som hængesæk. Arten er flerårig, blomstrer og sætter frugt hvert år, og bestanden ser ud til at være stabil. Levestedet er optimalt for arten, som vokser i tæppe af tørvemosser sammen med Næb-star og Hvid næbfrø (*Rhynchospora alba*), samt på spredte tuer af Tue-kæruld og mellem dem.

Ved Lille Grib sø forekommer arten på hængesæk på øst-, nord-, nordvest- og sydsiden af søen. Den vokser tæt på vandkanten, hvor der er tæpper af tørvemosser, og Næb-star og Blomstersiv dominerer vegetationen. Der er kortlagt 4 større delbestande (polygoner), som hver rummer ca. 20-50 individer, samt 3 mindre (punkter) med 5-10 individer i hver. Dvs. det samlede antal af på det sene besigtigelsestidspunkt var omkring 150 individer. Bestanden er sandsynligvis større, fordi en del frugtstande var visnet bort.

Hvid næbfrø (*Rhynchospora alba*)

Arten forekommer på 3 lokaliteter i NNP Gribskov: Buresø Mose, ved Lille Grib sø og i Vandmose. Alle steder blomstrer den og sætter frø.

I Buresø Mose er der en bestand på flere tusinde individer, og arten ser ud til at have spredt sig fra den vådeste del af mosen, som udgøres af en hængesæk domineret af tørvemosser og Næb-star, ud til mere faste dele præget af Tue-kæruld, især mod vest, hvor vandstanden er steget i løbet af det sidste årti.

Ved Lille Grib sø forekommer arten på hængesæk på øst- og sydsiden af søen. Den østlige bestand strækker sig fra vandkanten mod den mere faste del af hængesækken, hvor Tue-kæruld bliver dominerende. Her forekommer arten spredt, mest hyppigt på steder uden Tue-kæruld, og rummer omkring 100 individer. Den sydlige bestand er mere kompakt og rummer også omkring 100 individer.

I Vandmose forekommer Hvid næbfrø i de vådeste / lavest liggende dele af højmosen, på trods af, at der mangler egentlige høljer (som er et typisk habitat for arten). Vegetationen her er domineret af tørvemosser og Smalbladet kæruld. Der er 3 delbestande i den nordlige del af Vandmose: 2 der ligger hver på sin side af det spor, der går på tværs af mosen og domineres af Blåtop (*Molinia caerulea*), samt én længere mod syd. Den sidstnævnte er meget lille. Tilsammen rummer de måske omkring 1000 individer.

Et forsøg på at genoprette de naturlige hydrologiske forhold i Vandmose har desværre ikke standset tilgroning med birk, som på sigt truer den karakteristiske vegetation, som arten knytter sig til.

Multebær (*Rubus chamaemorus*)

Arten forekommer i Maglemose som en relik, der knytter sig til den tidligere højmose. Den vokser på tørv, som har lave pH-værdier. Selv om mosen er blevet skovbevokset, er der stadig lys nok til, at den lever.

Multebær har nemlig været kendt fra Maglemose siden slutningen af 1600-tallet: i Peder Kyllings herbarium, som udkom i 1688, omtales denne art som forekommende i "Gribskov ved Frederiksborg". Under første kortlægning af Maglemosens vegetation i 1914 blev der fundet og indtegnet på et kort én mindre bestand af arten nordvest for "Granøen" (Petersen 1917) – præcis samme sted, som vi kender den fra i dag. Desuden skulle der findes enkelte små bevoksninger i den sydlige del af mosen, men disse har ikke været set i mange år, og derfor blev de ikke eftersøgt ifm. denne undersøgelse.

I 1914 var individerne ret kraftige, men de blomstrede ikke. Der blev fundet én rudimentær hanblomst. I 1917 anlagdes der blomster på et ret stort antal individer (Petersen 1917). Sidste dokumenterede forekomst af en blomst er fra 2020, af Per Ekberg (Arter.dk), desværre med en meget unøjagtig placering.

Det ser ud til, at arten, der er tvebo, aldrig har været set med hunblomster i Maglemose. Derfor kan bestanden ikke opretholde eller sprede sig ved kønnet formering (frø).

I 2025 rummer bestanden flere hundrede planter, og næsten alle individer er meget små og bærer blot ét blad. Det kan skyldes generelt tørre vejrforhold i denne vækstsæson. Mose virker da også meget tør sammenlignet med forrige somre.

Multebær vokser i den del af mosen, hvor der næsten ingen graner er, og birketræerne står spredt. Arten har etableret sig i tæppe af tørvemusser, samt på siden af ældre tuer af Tue-kæruld (ofte i et lag af mosser, der er dannet hen over tuen) og sjældent på gamle tuer af Blåtop. Den sidstnævnte begrænser udbredelsen af Multebær: det ses tydeligt, at så snart Blåtop dominerer lokalt i området, forsvinder Multebær, muligvis pga. udskygning.

Kær-storkenæb (*Geranium palustre*)

Flerårig art, der vokser fugtige steder såsom enge og grøftekanter, på mineral- og muldrig, lerholdig jord.

Inden for NNP Gribskov er den kun kendt fra Ostrup Slette. Her vokser arten på eng domineret af Mose-bunke (*Deschampsia cespitosa*).

Engen er græsset af kreaturer, og Kær-storkenæb bliver spist, hvilket betyder, at dens frøspredning er begrænset. På besigtigelsestidspunkt d. 1. september (som er sent, men ligger stadig inden for artens blomstringsperiode) er der fundet en lille bestand af vegetative individer ét sted på engen. Hvis arten ikke blomstrer og sætter frø, vil bestanden ikke kunne opretholde sig på lang sigt.

Vurdering og anbefaling til overvågning

Følgende arter bør overvåges fremadrettet i NNP Gribskov, fordi området rummer de særlige levesteder, som de er knyttet til. Disse arter er både sjældne i nationalparken, Nordøstsjælland og i hele Danmark. De kan derfor fungere som flagskibsarter for NNP Gribskov.

Blomstersiv (*Scheuchzeria palustris*)

Arten knytter sig til hængesække, hvor den vokser på steder med tyndere tørvelag, der gynger, ofte i kanten af søer og i moser. Vandets pH og indhold af næringsstoffer er lavt.

På den danske rødliste er arten vurderet som truet (EN), fordi den har været i vedvarende tilbagegang, især på Sjælland. Lille Grib sø samt Tøkkerup Mose, som også ligger i Gribskov, men uden for nationalparken, samt Vildandehullet i Store

Dyrehave og Lyngby Åmose er de sidste lokaliteter, hvor arten forekommer på Sjælland. Den har været kendt fra Skidendam i Teglstrup Hegn, hvor bestanden er forsvundet (Wind 2007).

Det er muligt at udføre monitoringen på en effektiv måde, fordi bestanden er blevet afgrænset så nøjagtigt som det kunne lade sig gøre vha. håndholdt gps.

Liden soldug (*Drosera intermedia*)

Arten er en god indikator af naturlig forstyrrelse: den vokser typisk på bar, våd tørv i klit- og tørvlavninger, som i perioder står under vand, samt på moderat optrampede steder i sure moser. Liden soldug er udbredt i Jylland, men er meget sjælden i Østdanmark.

Bestanden i Buresø Mose er en af de få forekomster på Sjælland. Derfor giver det god mening at udføre monitoring af arten i NNP Gribskov fremover.

Dynd-star (*Carex limosa*)

Arten knytter sig primært til oligotrofe hængesække og vokser desuden i kanten af vandhuller i højmoser. Habitatet, lige som arten, har været i historisk tilbagegang i hele Danmark, især i landets østlige del.

Denne undersøgelse blev foretaget uden for den optimale periode (juli), og mange individer var allerede visne. En fremtidig optælling vil sandsynligvis vise, at delbestandene er større.

Hvid næbfrø (*Rhynchospora alba*)

Arten vokser på sur, næringsfattig, våd tørvebund, som på Sjælland kun findes i højmoser og hængesække. Habitatet, lige som arten, har været i historisk tilbagegang i hele Danmark, især i landets østlige del.

I NNP Gribskov har Naturstyrelsen allerede udført en række projekter, hvis formål er at genoprette naturlig hydrologi, og det forventes, at der kommer 33 nye vådområder i naturnationalparken i fremtid. Muligvis bliver nogle af dem på lang sigt egnede som levesteder for Hvid næbfrø. Derfor kan det anbefales at overvåge arten i naturnationalparken fremover.

Multebær (*Rubus chamaemorus*)

Arten forekommer i Maglemose pga. specifikke krav til levested, som er beskrevet ovenfor. Kun én anden mose i NNP Gribskov, Vandmose, har karakter af højmose og kunne udgøre et levested for Multebær. Men det er muligvis pga. artens begrænsede spredningsevne grundet mangel på frøformering, at den aldrig har været kendt fra Vandmose.

Multebær har en nordlig udbredelse i Danmark og Skandinavien, og bestanden i Maglemose i Gribskov er den sydligste i vores land. Udover Maglemose, kendes den i Nordsjælland fra Tinkerup Mose nord for Krogenberg Hegn (sidste fund er dog fra 2007) og i en lille tørvemose ved Grantoftegård i Helsingør. Store bestande befinder sig i Nordjylland (primært i Lille og Store Vildmose).

Klimaændringerne (især temperaturstigningen) kan betyde på sigt, at arten uddør i Maglemose (og generelt i Nordsjælland), på trods af, at den nuværende bestand tæller flere hundrede individer. Derfor giver det meget god mening af monitere den fremover.

Det er muligt at udføre monitoringen på en effektiv måde, fordi bestanden er blevet afgrænset så nøjagtigt som det kunne lade sig gøre vha. håndholdt gps.

Kær-storkenæb (*Geranium palustre*)

Arten forekommer kun i Østdanmark og ser ud til at have været i tilbagegang. I Nordsjælland er den kun almindelig lokalt, f.eks. ved Mølleåen, men den forekommer ellers kun få steder. Den nærmeste forekomst af Kær-storkenæb i Gribskov er registreret tæt på Helsingevej nord for Gadevang, uden for naturnationalparken. Derfor er det et forsøg værd at undersøge, om der findes flere bestande i NNP Gribskov.

Arten bør eftersøges i blomstringsperioden juli – august, fordi det er svært at bestemme den sikkert uden blomsterstande. Især unge individer kan ligne arter af Ranunkel, som dog har en fure på oversiden af bladstilk. Lav ranunkel, som ofte forekommer samme steder, kan forveksles med Kær-storkenæb pga. sine stive, strittende hår på bladstilk. Bidende ranunkel ligner Kær-storkenæb pga. sin bladform, men dens hår er tiltrykte.

For hver art bør der udarbejdes en registreringsmetode (TA) med udgangspunkt i dens biologi og økologi. Formålet med metoden skal være at dokumentere artens udbredelse og bestandsstørrelse, og sikre, at data fra forskellige overvågningsrunder er indsamlet på samme måde og er således sammenlignelige.

Andre rødlistede arter i Naturnationalpark Gribskov

Karplantefloraen i NNP Gribskov er velundersøgt, og det vurderes ikke, at der er stort potentielle for at finde flere rødlistede arter.

Referencer

Olsen, C. 1915. Vegetationen i nordsjællandske Sphagnum-moser. – Bot. Tidsskr. 34: 1-44.

Petersen, H.E. 1917. Maglemose i Grib Skov. Statistiske meddelelser om chamaetofyt- og hemikryptofytvegetationens udvikling på den særligt til undersøgelse udvalgte del af Maglemose. – Bot. Tidsskr. 36: 81–119.

Wind, P. 2019. Karplanter 2014–2018. – In: Moeslund, J.E. et al. (eds): Den danske rødliste. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi.
www.redlist.au.dk

Bilag

Blomstersiv (*Scheuchzeria palustris*)

Lille Grib sø

Liden soldug (*Drosera intermedia*)

Buresø Mose

Dynd-star (*Carex limosa*)

Buresø Mose

Lille Gribso

Hvid næbfrø (*Rhynchospora alba*)

Buresø Mose

Lille Gribso

Vandmose

Multebær (*Rubus chamaemorus*)

Maglemose

Kær-storkenæb (*Geranium palustre*)

Ostrup Slette

